

**Budapesti Gazdasági Egyetem
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg**

Deli Renátó

**Gazdálkodási és menedzsment szak / projektmenedzsment
szakirány**

**Az önkormányzati rendszer átalakulása
Magyarországon**

2016

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGRSZEG

Deli Renátó

**Gazdálkodási és menedzsment szak / projektmenedzsment
szakirány**

**Az önkormányzati rendszer átalakulása
Magyarországon**

2016

4. sz. melléklet: könyvtári átvétel igazolása

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Deli Renátó

Szak/szakirány:Gazdálkodás és menedzsment szakképzés projektmenedzsment szakirány

Neptun kód: CYFLB3 * A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2016

A szakdolgozat címe:

Az önkormányzati rendszer átalakulása Magyarországon

Belső (operatív) konzulens neve: Némethné Czaller Zsuzsanna

Külső (szakmai) konzulens neve: Szintén László

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Önkormányzatok, Hévíz város önkormányzata, gazdálkodás, átalakulás

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított.**

(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat az egyetem könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett -nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2016.05.30

.....
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

2016 MÁJ 30.
Dátum:

.....
könyvtári munkatárs

Budapesti Gazdasági Egyetem
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg
Könyvtár
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 18/A
Adószám: 15329922-2-42

Beszámoló a szakmai gyakorlaton végzett tevékenységekről

Szakmai Gyakorlat beszámoló:

Szakmai Gyakorlatom Hévíz város önkormányzatánál töltöttem. Itt szerzett gyakorlati és elméleti tudásomat hasznosítani tudom tanulmányaim során. Sikerült részt vennem az intézmény által irányított közművek és szolgáltatások irányításába.

Szervezési és Jogi Osztályon végzett munkám:

Az osztály kötelezettsége a jogi vonatkozással is bíró ügyekben történő közreműködés, véleményezés. Az osztály perképviselőt nem látott el, a peres ügyekben minden esetben ügyvéd járhat el. A Szervezési és Jogi Osztály jogászai feladatainak szerves részét képezi a szerződések készítése és a Hivatal osztályai által előkészített szerződések jogi felülvizsgálata. Ezzel a munkakörrel kapcsolatban sok tapasztalatot szereztem.

Sport ügyek:

Hévíz Városának a térségben betöltött szerepe, valamint rendkívül élénk és egyre fejlődő sportélete szükségessé teszi a város sportéletének koncepció alapján történő szervezését, a sportélet megfelelő szintű támogatását.

A város sportéletével kapcsolatos ügyek intézése, jelentések, beszámolók és előterjesztések készítése is a Szervezési és Jogi osztály feladata. Betekintést nyertem ezen ügyekben fontos és pontos igazgatásába.

Hatósági Osztály:

A Hatósági Osztály a jegyzői hatáskörbe tartozó közigazgatási hatósági feladatokat látja el. Előkészíti a képviselő-testület feladatkörébe tartozó szociális, egészségügyi, közigazgatási és adóügyi témájú rendelettervezeteket, beszámolókat és ellátja azok végrehajtását. Feladatkörébe tartozik a Teréz Anya Szociális Integrált Intézmény (TASZI) szociális szakmai működésének felügyelete mellett Hévíz Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elkészítése, és teljesülésének elősegítése, a helyi polgári védelmi feladatok ügyeinek intézése. A Hatósági Osztály szerteágazó feladattal rendelkezik, a „klasszikus igazgatási” ügýtípusok mellett az adóigazgatási ügyek is az osztályon belül kerülnek ellátásra. Hévíz Város Önkormányzata az iratkezelést 2015. március 31. napjáig központi, majd ezt követően osztott iktatás keretében látja el. Az iktatási feladatokat változatlanul a Zalasám Informatikai Kft. Irka Iratkezelő rendszere biztosítja. Az informatikai rendszert gyakran használtam munkám során ahol elsajátítottam ezen program részletes használatát. Különböző postai és adózással kapcsolatos ismerete szereztem az itteni dolgozók segítségével.

Szakmai gyakorlati napló

1. hét (február 8-12.)	- Hivatali dolgozók munkakörének megismerése - Postakönyv kitöltésének rendjébe való betekintés
2. hét (február 15-19.)	- Iktatás való megismerkedés, gyakorlás - Gépjárműadóval kapcsolatos adatok ellenőrzése - Postai küldemények előkészítése
3. hét (február 22-26.)	- Könyvelési adatok ellenőrzése - Feltöltés a központi rendszerben
4. hét (február 29- -	Bevételi illetve kiadás tételek ellenőrzése - Tárgyi eszközök értékcsökkenésével kapcsolatos teendők megismerése
5. hét (március 7-11.)	- Önkormányzati leltár készítése - Bérszámfejtés megismerése
6. hét (március 14-18.)	Folyószámla egyeztetése könyveléssel.
7. hét (március 21-25.)	Bérszámfejtés
8. hét (március 29-	Pályázatkészítéssel kapcsolatos adatok ellenőrzése
9. hét (április 4-8.)	Tervrajzok feltöltés és egyeztetése Hatósági osztály megismerése
10. hét (április 11-15.)	Közfoglalkoztatottak kapcsolatos problémák megismerése
11. hét (április 18-22.)	Bérszámfejtés részletes ismertetése
12. hét (április 25-29.)	Könyvelési tételek felosztása
13. hét (május 2-6.)	Postai Küldemények rangsorolása Címzettek értesítése
14. hét (május 9-13.)	Szakedolgozathoz szükséges anyagok begyűjtése

Deli Renátó
Gazdálkodási és menedzsment szak /
projektmenedzsment szakirány
Az önkormányzati rendszer átalakulása
Magyarországon
2016.

Tartalom

I.Bevezető Gondolatok:	5
II.Az 1990. évi LXV. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól.	6
III. Az átalakuló helyi önkormányzati rendszer:	8
1.Az átalakulás előtti önkormányzati működés jellemzői:	8
2.Az átalakulás főbb területei:	10
3.Az átalakulás tartalma:	10
a) Hatáskörök és Feladatkörök:	10
b) Gazdálkodás:	12
c) Felügyelet átalakítás erősítése:	13
d) Problémák és megoldások:	14
IV.Az új önkormányzati 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól:	16
V. Hévíz Város önkormányzat képviselő testületének működése:	17
VI. Záró gondolatok:	21
Irodalom, és forrásjegyzék	22

I.Bevezető Gondolatok:

Szakedolgozatom témájaként az önkormányzatok működését választottam és az ezzel kapcsolatos 1990 évi illetve a 2011 évi önkormányzati törvények részletes megismerése. Mindig is érdekelt hogy is működnek a önkormányzatok alatt lévő városok és falvak. Ezek irányítása és szervezése bizonyos szempontokból. Gyakorlati munkám során ezen törvényeket tanulmányoztam és a kapcsolatukat vettem figyelembe a dolgozat elkészítése során. Megismertem a dolgozók feladatköreit, munkáit, fontos ügyeit miközben elsajátítottam ezen törvények ismeretét. Ezen bevezető gondolatok után bővebben ki szeretném fejteni ezen témáit.

II. Az 1990. évi LXV. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól.

Az 1990. évi LXV. törvényben az országgyűlés a helyi közösségek önkormányzáshoz való jogait elismeri és védelmezi és ezzel megőrzi a haladó önkormányzati hagyományait. Lehetővé teszi az önkormányzatoknak hogy a helyi választópolgárok önállóan és demokratikusan intézzék a közügyeiket a helyi önkormányzatnál. Az Országgyűlés, támogatva a helyi közösségek önszervező önállóságát:

- segíti az önkormányzáshoz szükséges feltételek megteremtését,
- előmozdítja a közhatalom demokratikus decentralizációját.

Az 1990. évi LXV. törvény :

I. fejezetében:

A HELYI ÖNKORMÁNYZÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

1. Az önkormányzati jogok

2. Feladatok és hatáskörök

II. fejezetében:

A települési önkormányzat

1. A települési önkormányzat feladata, hatásköre, szervei

2. A képviselő-testület működése

3. A települési képviselő

4. A képviselő-testület bizottságai

5. A polgármester, az alpolgármester, a jegyző

6. *A képviselő-testület hivatala*

7. *Körjegyzőség*

III. fejezet

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK TÁRSULÁSAI

1. *Hatósági igazgatási társulás*

2. *Intézményirányító társulás*

3. *Közös képviselő-testület*

IV. fejezet

*HELYI NÉPSZAVAZÁS, NÉPI
KEZDEMÉNYEZÉS*

V. fejezet

A KÖZSÉG, A VÁROS ÉS TERÜLETÜK

VI. fejezet

A MEGYEI JOGÚ VÁROS

VII. fejezet

A FŐVÁROS

VIII. fejezet

A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

1. *A megyei önkormányzat feladata és hatásköre*

2. *A megyei önkormányzat szervezete*

IX. fejezet

AZ ÖNKORMÁNYZATOK GAZDASÁGI ALAPJAI

1. *Az önkormányzat vagyona*

2. *Az önkormányzat bevételei*

3. *Az önkormányzat gazdálkodása*

4. *Tervezés, számvitel, információ*

5. *Ellenőrzés*

X. fejezet

*A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK ÉS A KÖZPONTI ÁLLAMI SZERVEK, AZ
ÖNKORMÁNYZATI JOGOK VÉDELME*

1. *A központi állami szerveknek a helyi önkormányzatokkal kapcsolatos
feladata éshatásköre*

2. *A köztársasági megbízott*

3. A felterjesztési jog

4. A helyi önkormányzatok érdekképviselete

XI. fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

III. Az átalakuló helyi önkormányzati rendszer:

1. Az átalakulás előtti önkormányzati működés jellemzői:

Az átalakulás előtti önkormányzati rendszer, még a rendszerváltás idején jött létre. A korábbi tanácsrendszer legfontosabb jellemzője az volt, hogy alapvetően egy centralizált rendszer részeként működött, ezért az önkormányzati rendszer átalakulása egy decentralizált működést kívánt létrehozni. A tanács tagjai demokratikus módon választotta a helyi lakosság, de a lényeges döntéshozatali lehetőségei minimálisak

voltak. Az 1984. évi eljárások megszüntetésével egy hierarchikus rendszer állt fenn. Melynek egy szigorú központja volt, ami alatt a megyei tanács, a járási tanács és a helyi tanács volt alárendelve. A tényleges hatalom egy szűkebb testület, a végrehajtó bizottságok kezében összpontosult, amely a hierarchikus láncba illeszkedett. Ebből is látszik, hogy az önkormányzatok esetében nem beszélhetünk független vagy önálló döntéshozatalról. Ez a lakosság számára is nyilvánvaló volt ezért a központi hatalom meghosszabbított kezéként értelmezte. A 70' években a lakosság elidegenedését fokozta, hogy összevont községi tanácsokat hoztak létre. E döntés következtében az sem segítette a lakosság elégedettségének növekedését hogy olyan községeket kényszerítettek egyetlen közös tanácsba, amelyek között olykor vallási illetve etnikai ellentétek voltak.

A települések lakói nem tekintették tényleges közösségnek az így létrejött egységeket, ez tovább erősítette a tanácsok elutasíthatóságát, főleg hogy a székhelyük nem az adott településen helyezkedtek el. Az 1990. évi LXV. törvény lényegében ezzel a hagyománnyal

szemben, azzal szöges ellentétben fogalmazta meg az új önkormányzati rendszert. Ezen törvény hozta meg a változást és az új önkormányzati rendszert. A települések számára külön, saját önkormányzatok szerveződtek, amelyek így jelentősen, sőt duplájára nőtt az önkormányzatok száma. De ezzel ellentétben az európai lakosság szám az önkormányzatok számához alacsonyabb lett. Az önkormányzatok mintegy harmada 500, kétharmada pedig 2000 főnél kevesebb lakost számlál, önmagában tehát kevésbé alkalmas széleskörű államigazgatási és közszolgáltatás-szervezési feladatok ellátására.

A törvény következtében az önkormányzatoknak széleskörű meghatározott feladatai és hatáskörei lettek. Emellett a közszolgálatok jelentős, domináns része az önkormányzatokhoz került. Így például az általános és középiskolai oktatás, a szociális illetve egészségügyi ellátás szervezése is. Megnyilvánult ezen intézkedés még a szervezetalakítási, gazdálkodási, társulási, feladatvállalási rendszerben is. Szabad kezet adott az önkormányzatoknak hogy saját maguk határozzák meg bizottságaik és struktúrájuk működését. Az önálló gazdálkodás legfontosabb része viszont minden bizonnyal az volt, hogy az önkormányzatok saját maguk dönthettek arról, hogy bevételeiket költik el. Ezzel egyidejűleg megjelent a bevételi oldalon az önálló adó kivetési fog. Ez nagyban elősegítette az önkormányzatok működését.

Az önállósítások köré tartozik még a fejlesztések és hitelfelvételhez való teljesen önálló döntési jog. Az feladatvállalás szintjén is történtek változások. Ilyen például az önkormányzatokra a törvény által kötelezett feladatok mellett az önálló projektekben. Mint a tehetséggondozás, programszervezés.

Viszont néha a túlzott önállóság problémákba ütközött. Jól bizonyítja ezt az állítás, hogy a tipikusan kis önkormányzatok nem képesek megfelelő színvonalon, illetve megfelelő hatékonysággal ellátni feladataikat. Ezen igények fenntartására, hogy a magas színvonalú, hátrányos helyzetű gyereket megfelelő oktatását nem minden önkormányzat tudta biztosítani.

Ami azt jelentette, hogy kevés önálló feladat mellett meglehetősen erős volt az államigazgatási kontroll a tevékenységeik felett.

Az 1990-es önkormányzati rendszer alapvetően hatékonysági problémákba ütközött, ami az önkormányzatok kis mérete miatt merült fel.

Az önkormányzati rendszer akkor működik megfelelően, ha a helyi döntéshozók függetlenek a központi hatalomtól viszont szorosan kapcsolatban állnak a helyi társadalommal.

2.Az átalakulás főbb területei:

Ö-strukturális átalakulás:

A helyi választási ciklus 4-ről 5-évre növekedett.

A helyi képviselővel szemben szigorúbb szabályok kerültek megfogalmazásra. Ami magában foglalja az képviselői eskütételt és a kormányhivatali képzést.

Az összeférhetlenségi szabályok szigorodtak

A polgármester szerepe a testület, hivatali szervezésben erősen növekedett. A jegyzővel kapcsolatos valamennyi munkáltatói feladatot ő látja el. Ő dönt az önkormányzati források felhasználásáról. Viszont a polgármesterek befolyása az országos politikára csökken.

A jegyző hatásköre szorosan kapcsolódik a polgármesterhez. A körjegyzőségek is változáson estek át ilyen például a 2000 főnél kisebb lakosságú települések, amelyek kötelesek közös hivatalt működtetni. Hasonlóan vonatkozik ez a törvény az önkormányzati társulásokra.

A megyei kormányhivatalok végzik az önkormányzatok felügyeletét, illetve más intézmények veszik át a feladatok jelentős részét.

A megyei intézményfenntartók, központok a korábban a megyei önkormányzatok alá tartozó közszolgáltató intézményeket működtetik.

3.Az átalakulás tartalma:

A) Hatáskörök és Feladatkörök:

A feladatok és hatáskörök területén a változások rendkívül jelentősek. A megyei önkormányzat korábbi feladatköre teljesen megszűnik. A korábban általuk működtetett intézményrendszer átkerül a megyei intézményirányító központhoz. A területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, koordinációs feladatok viszont átkerülnek az önkormányzat hatásköre alá. Erősen szabályozza, hogy önkéntesen az önkormányzat csak akkor vállalhat feladatot, ha a kötelezettségeit már maradéktalanul ellátta. Ez esetben is

csak saját forrásait vagy a kifejezetten ilyen feladatra nyújtott központi támogatást használhatja fel. Az eredeti elképzelés szerint az államigazgatási feladatok teljes egészében elkerültek volna az önkormányzatoktól, az újonnan létrehozandó, általános hatáskörű, dekoncentrált szervként működő járási hivatalokhoz. Elvben a polgármesternek és a képviselőtestületnek nem volt beleszólása az önkormányzat ügyeibe de a gyakorlatban a jegyző személyes függése miatt ez nem így valósult meg. Mert például az építési engedélyek ügyébe a polgármesterek jelentős része beavatkozott. Az önkormányzatok hatásköréből kikerül a két legnagyobb közszolgáltatási terület az oktatás és az egészségügy. Az egészségüggyel kapcsolatban az önkormányzatnak eddig sem voltak jelentősebb feladatai ugyan is csak első sorban annyi teendője volt hogy a lakosság minimális igényeit kielégítse. Az oktatás területén a kis és középtelepülések teljes költségvetésének fele, olykor harmada az oktatás finanszírozására ment el. Az állami-önkormányzati intézmények mellett nem elhanyagolható és növekvő az egyházi intézmények szerepe, de jelen vannak non-profit (alapítványi) és for-profit szervezetek is. A rendszerváltáskor létrejött önkormányzati rendszer lényegi alapelve volt az önkormányzatok „jogegyenlősége”, ami a feladatok és hatáskörök esetében is érvényesült. A kötelező feladatok nagy része az önkormányzati törvényben meghatározásra került, s ez valamennyi önkormányzatra, a legkisebbekre is vonatkozott, még ha a főszabály alól voltak is kivételek

Ezzel ellentétben az új szabályozás a település méretéhez és funkciójához igazodó feladatkiosztást alkalmazott. A hatásköröket nem az önkormányzati szabályozás hanem az egyes ágazati törvények rögzítik. A kormánytagok az önkormányzati hatáskörök gyakorlásának módját rendelettel is szabályozhatják.

A nagyobb települések az új szabályozás szerint több hatáskörrel rendelkeznek. Majd megjelenik a járásszékhely települések kategóriája. Melyik egy járás egészére látnak el feladatokat. Míg korábban ezek az adott település lakossága számára a helyi önkormányzati szolgáltatások mellett a megyeieket is nyújtani voltak kötelesek, most az elv megfordul, és e települési önkormányzatok a megye területére kiterjedően is nyújtanak közszolgáltatásokat.

b) Gazdálkodás:

A gazdálkodás átalakításának legfőbb célja az önállóság korlátozása és szabályainak szigorítása volt. Az ennek következtében fellépő hiány fedezését szigorú szabályok akadályozzák. A törvény rögzíti a feladatfinanszírozás rendjét, ami azt jelenti, hogy meghatározott feladat ellátására folyósítja az állam a pénzt, aminek felhasználása kötött, másra nem fordítható.

A szabályozás eltérő felhasználás esetén a támogatás összegét kamatokkal terhelve vissza kell fizetnie az önkormányzatnak. Az önkormányzat teherbíró képességét is figyelembe veszi, vagyis az önkormányzatnak adott esetben saját forrásait is fel kell használnia az állam által számára kötelezően előírt feladatok ellátására. Az állam a főbb feladatok finanszírozására támogatást biztosíthat.

Az önkormányzat költségvetési tervébe működési hiány nem tervezhető ezt jogszabály mondja ki. A veszteséges gazdálkodás következményei a helyi önkormányzatot terhelik, kötelezettségeiért a központi költségvetés nem tartozik felelősséggel, ami figyelmeztetés számára, akik az önkormányzatoknak korábban korlátlanul, a visszafizetési képesség és fedezet vizsgálata nélkül biztosítottak forrásokat.

Az eladósodást megakadályozó szabályozás a 2011 évi CXCV. törvény tartalmazza. A szabály szerint az önkormányzat a jövőben adósságot generáló ügyletet csak a kormány előzetes hozzájárulásával köthet bár e szabály alól több kivétel is van.

A költségvetés mellett a tulajdon jelenti az önkormányzat gazdálkodásának alappillérét. Az a tény, hogy az önkormányzati vagyont a nemzeti vagyon részeként kezeli a törvény, ilyenként arra is vonatkoznak a nemzeti vagyont érintő általános szabályok, jelentős korlátozást jelent a korábbi helyzethez képest. A kormányt törvény hatalmazza fel arra is, hogy nemzetközi kötelezettség teljesítése érdekében rendelkezzen az önkormányzatok tulajdonával.

c) Felügyelet átalakítás erősítése:

Az önkormányzat feletti ellenőrzés jogosítványai felügyeletté erősödtek.

A kormányhivatal pozícióját erősíti, hogy annak élén egy bevallottan politikai kinevezett, képviselő áll.

A törvénysértés észlelésével kapcsolatban külön nevesíti a jogszabály a törvényességi felhívást és a jogsértés megállapítására irányuló eljárást.

Utóbbi a jogszabály továbbra is kiveszi a végrehajtó hatalmi ágból, és a bíróiba helyezi. Az eljárás szabályai lényegében megegyeznek a korábbi gyakorlattal, egy lényeges eltéréssel: a rendelet törvénysértő voltának kimondását a jogalkotó az Alkotmánybíróság helyett a bírósági szervezethez telepíti, ami a gyakorlat szempontjából jóval szerencsésebbnek tűnik, amennyiben gyorsabb, kiszámíthatóbb reakciót várhatunk. A kormányhivatal számos más esetben is szerepet kap az önkormányzati mulasztás pótlására; ideiglenes jegyzőt nevez ki, ha képesítéssel rendelkező jegyző kinevezésére fél évig nem kerül sor, vagy, mint korábban láttuk, hatvan nap után dönt a kistelepülés közös hivatalhoz való csatlakozásról.

d) Problémák és megoldások:

Az átalakulásra azért volt szükség mert a rendszer olyan, problémákkal küzdött, amelyek társadalmi költsége rendkívül nagy, amelyek a rendszert hosszabb távon nem fenntarthatóvá tették, s amelyek nagy része megfelelő változtatásokkal kezelhető. Az alkalmazott eszközök tekintetében, talán érhető módon, a szakemberek inkább a „finomhangolást” részesítik előnyben, a nagy és általánosító megoldásokkal szemben. Így például a humán közszolgáltatások területén a problémát hasonlóképpen értelmezik (a pazarló, gyakran alacsony színvonalú működést és a hozzáférésben-színvonalban megnyilvánuló óriási egyenlőtlenségeket említik), és a legtöbb esetben a nagyobb állami szerepvállalást a megoldás fontos részeként elfogadhatónak, sőt szükségesnek is látják. Az államigazgatási (hatósági jogalkalmazó) feladatok államosításának kérdése némileg megosztotta a szakmai közvéleményt, de benyomásom szerint összességében a tudomány képviselői inkább támogattak, mint elleneztek volna egy olyan megoldást, amely az államigazgatási, alapvetően hatósági jogalkalmazó feladatokat kiveszi az önkormányzatok kezéből, és azokat egy hierarchikusan szervezett szakmai igazgatási szervezet kezébe adja. Emellett szól, hogy az önkormányzatok feladata a fejlett országokban elsődlegesen a szolgáltatásszervezés. A hatósági jogalkalmazás esetén a kellő jogi szakértelem rendkívül fontos, még inkább lényeges a jogalkalmazás egységessége, amit jobban lehet biztosítani egy kifejezetten erre szakosodott, hierarchiába rendezett nagyobb hivatali egységben amilyen például a járási hivatal lehetne. Az ügyeket átvevő kormányhivatalok élén politikai kinevezettek, a kormány bizalmi emberei állnak, ami továbbra is meghagyja az politikai befolyás lehetőségét, csak éppen egy másik politikusi csoportnak. Hogy ezzel a lehetőséggel a kormány megbízottak, illetve a járási hivatalok vezetői élnek-e, az a jövő gyakorlatában dől el. A lehetőség azonban fennáll, és a hazai tapasztalatok nem kedvezőek. A legtöbb szakértő támogatni látszik a hatásköröknek, különösen a közszolgáltatási feladatoknak a település méretéhez is funkciójához igazodó meghatározását.

Az önkormányzatok felügyeletének szigorításával (különösen a korábbi teljes hiányhoz viszonyítva) szintén jórészt egyetért a szakma. A gyakorlatban ugyanis a széles felelősség nem ritkán széles felelőtlenségbe csapott át. Szükség van egy olyan kontrollálásra amely a települést érintő legsúlyosabb negatív, esetleg nehezen korrigálható döntéseket megakadályozza.

Az is nyilvánvaló volt hogy a gazdálkodás terén szigorúbb szabályozásra volt szükség, azonban vitatható hogy a források egyértelmű célhoz kötése helyes-e hiszen ezeken a területeken az önkormányzati költségvetés jelentős részét teszik ki a gazdálkodás önállósága megszűnik. Akkor adódnak problémák ha a feladatfinanszírozásban folyósított összes valójában nem elégséges a feladat ellátására. Ezekre a felmerülő kérdésekre az önkormányzati szakemberek adhatnak majd a jövőben választ. Az új szabályozásban elvként fogalmazódik meg hogy a helyi ügyek intézését az önkormányzatokra kell bízni.

A változásokat nem csak azok tartalma és iránya, hanem módja szerint is értékelhetjük. E tekintetben az átalakítás előkészítetlennek, végiggondolatlanak, irreálisan gyorsnak tűnik. A szereplőknek nem volt ideje felkészülni és alkalmazkodni a változásokhoz. Összességében a kormány egyfajta választ adott az önkormányzati rendszert jellemző problémákra. A válasz tartalmában egyértelműen az önkormányzati autonómia rendkívüli mértékű csökkentése, az állami hierarchia erősítése.

IV. Az új önkormányzati 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól:

1. 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

a) Feladatok:

A települési önkormányzatok gazdálkodásának függetlenségének szempontjából az új önkormányzati törvény változást hozott, ugyanis meghatározza a kollektív javak kötelezően előállítandó körét a települések önkormányzati adottságaihoz mérten. Ez azt foglalja magában hogy a kisebb önkormányzatok kevesebb forrással rendelkeznek és ebből kifolyólag nem kell olyan mennyiségi kollektív javakat előállítaniuk amelyik kis méretükből kifolyólag jelentős megerőltetéssel és nem a várt színvonalon lennének képesek teljesíteni. Felhozható példának hogy az 500 lélekszám alatti településeknek nem kötelező általános iskolát biztosítani. A szabályozás következtében lehet hogy csekély mértékben esnek el a központi költségvetési támogatástól de cserébe olyan szabadon felhasználható források válnak elérhetővé amelyeket eddig kollektív javak előállítására áldoztak, kötelezően.

A jelentősebb méretű önkormányzatok helyzete éppen ellentétes ugyanis a kollektív javak előállításának átvállalásával pluszforrásra tehetnek szert mely pozitívum ugyanis kevesebb szabad felhasználású forrást kell kötelező feladatra költeniük. Másrésről a költségproblémáikat hatékonyabban tudják orvosolni.

A rendszerváltástól eltelt idő folyamán az önkormányzat gazdálkodási keretrendszerében két jelentős változás következett be. Egyrésről változott a kötelezően nyújtandó javak köre, másrésről pedig a kollektív javak előállításához szükséges központi költségvetési támogatások reálértéken csökkentek. Ez azt vonta maga után gyakorlatban ez azt jelentette, hogy egyre nagyobb mértékben kellett igénybe venni szabad felhasználású forrásokat a kötelező feladatok ellátására, így a települési önkormányzatok gazdálkodási jogköre csökkent. Minél nagyobbá vált a különbség a kötelezően ellátandó feladatok finanszírozási igénye és a központi költségvetési támogatás mértéke között, annál kevesebb szabadon felhasználható forrás maradt a települési önkormányzatoknál. Ez alapján azt mondhatjuk, hogy a helyi kormányzatok gazdálkodási függetlensége akkor volt megtartható és

esetenként növelhető is, ha sikerült a szabadon felhasználható forrásait legalább ugyan olyan mértékben növelni.

V. Hévíz Város önkormányzat képviselő testületének működése:

A Képviselő-testület éves munkaterv alapján működik. A munkaterv szerinti ülés a rendes ülés. A Képviselő-testület a rendes ülésén a munkatervben megállapított és a polgármester által a meghívóban előterjesztett napirendeket tárgyal. A munkatervi javaslatot a polgármester terjeszti a Képviselő-testület elé.

- A munkaterv összeállításához a polgármester javaslatot kér:
- Képviselő-testület tagjaitól;
- nem képviselő testület tagjai közül választott alpolgármestertől;
- Képviselő-testület bizottságától;
- jegyzőtől, aljegyzőtől;

Képviselő-testülettel együttműködési megállapodást kötött önszerveződő közösségek vezetőitől. A polgármester a munkatervi javaslat beterjesztésekor tájékoztatást ad valamennyi beérkezett javaslatról, továbbá azok - esetleges - figyelmen kívül hagyásának indokairól.

A munkaterv tartalmazza:

- a képviselőtestületi ülések tervezett időpontját és munkatervi napirendjét,
- az előterjesztésről állást foglaló bizottságok megnevezését.
- A Képviselő-testület rendes üléseit általában a hónap utolsó csütörtök napján 14 órai kezdettel tartja.
- A Képviselő-testület július hónapban rendes ülést nem tart.
- A Képviselő-testület az üléseit a Városházán, 8380 Hévíz, Kossuth Lajos utca 1. szám alatt tartja.

- A Képviselő-testület ülése a munkatervben rögzített időponttól eltérően is összehívható: rendkívüli ülés.

- A Képviselő-testület ülését a polgármester, akadályoztatása esetén a Képviselő-testület tagjaiból választott alpolgármester, a polgármester és az alpolgármester együttes akadályoztatása esetén, az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság elnöke hívja össze.

- A polgármester az ülés tervezett időpontjáról, legkésőbb az ülést megelőző 3. napon, meghívóban értesíti a képviselőket. A meghívó és a napirendek előterjesztései elektronikus úton kerülnek megküldésre, a www.onkormanyzat.heviz.hu weboldal E-testület felületén. Sürgős esetben a meghívó és előterjesztések megküldése futár útján is történhet.

- Rendkívüli ülés összehívása esetén, az összehívásra vonatkozó formai követelmények mellőzhetők. A polgármester intézkedése alapján sürgős, halasztást nem tűrő esetben, a meghívó az ülés napján is megküldhető, ekkor el lehet tekinteni az írásbeliségtől, de a sürgősség okát és a napirendet ez esetben is közölni kell.

-A Képviselő-testület ülését a polgármester haladéktalanul köteles összehívni, a Képviselő-testület hatáskörébe tartozó olyan halaszthatatlan ügyben, amelyben a késedelem, jelentős kárral, vagy egyéb hátránnyal járna.

- A Képviselő-testület rendkívüli ülésének összehívása kötelező továbbá a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben meghatározott esetekben.

- A meghívó tartalmazza:

a) az ülés időpontját és helyét;

b) az ülés nyilvánosságát, vagy zártságát, vagy zártságára vonatkozó javaslatot (napirend megjelölésével);

c) a megtárgyalásra javasolt napirendeket és azok előterjesztőjét;

d) utalást az előterjesztés szóbeli jellegére;

e) a meghívottak megnevezését;

f) a polgármester aláírását, a polgármesteri körbélyegző lenyomatát.

- A meghívóban a javasolt napirendi pontokat a következő sorrendben kell feltüntetni:

a) jelentés a lejárt határidejű képviselő-testületi határozatok végrehajtásáról;

b) beszámoló az átruházott hatáskörben hozott döntésekről;

c) személyi ügyek;

d) önkormányzati rendelet alkotások;

e) vagyoni ügyek;

f) egyéb döntést igénylő kérdések;

g) beszámolók;

h) tájékoztatók;

i) interpellációk, kérdések, bejelentések.

11. A Képviselő-testület ülésének összehívására vonatkozó kezdeményezést - a javasolt napirendek megjelölésével, valamint az ülés összehívásának indokaival - írásban kell a polgármesternél benyújtani.

- A polgármester az indítvány benyújtásától számított 15 napon belüli időpontra tüzi ki a Képviselő-testület rendkívüli ülését. A meghívóban jelzi a rendkívüli ülés összehívásának indokát és az ülés napirendjét.

- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben meghatározott esetekben, a képviselő-testületi ülését, a polgármester 15 napon belüli időpontra köteles összehívni, az ülés indokának, időpontjának, helyszínének és napirendjének meghatározásával. Amennyiben a polgármester, a kormányhivatal Képviselő-testület összehívására tett indítványának 15 napon belül nem tesz eleget, a Képviselő-testület ülését a kormányhivatal hívja össze.

- A Képviselő-testület ülésére - a Képviselő-testület tagjain és a jegyzőn kívül - tanácskozási joggal meg kell hívni:

- a) a nem a képviselő testület tagjai közül választott alpolgármestert,
- b) az aljegyzőt,
- c) polgármesteri hivatal belső szervezeti egységeinek vezetőit,
- d) a napirend által érintett Hévíz városi költségvetési szerv (intézmény) vezetőjét,
- e) akiknek meghívását a jogszabály kötelezően előírja.

- Egyes napirendek tárgyalásához a polgármester az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül más személyeket is meghívhat.

- A meghívottat meghívójában tájékoztatni kell, hogy tanácskozási joggal történik-e a meghívása. A tanácskozási joggal meghívott a napirendi ponthoz egy alkalommal, legfeljebb három perc időtartamban szólhat hozzá.

- Az érintett kérésére, választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, annak visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor a Képviselő-testület zárt ülést tart. Az érintettnek, a zárt ülés tartására vonatkozó kérését, a polgármesterhez kell eljuttatnia.

Amennyiben, az érintett a kérését a képviselő-testületi ülés ideje alatt jelenti be, akkor a Képviselő-testület haladéktalanul zárt ülésen folytatja a tanácskozást.

- A Képviselő-testület ülésére tanácskozási jog nélkül meghívást kapnak a sajtó képviselői a

meghívó megküldésével.

- A képviselő-testületek együttes ülése esetén, a Képviselő-testület ülését, a polgármester, a polgármesterek megállapodása szerinti helyszínrre hívja össze. Az együttes ülést, a polgármesterek megállapodása szerinti polgármester vezeti. Az együttes ülés jegyzőkönyvét, az ülés helye szerinti önkormányzati hivatal készíti el. A jegyzőkönyvet a polgármesterek és a jegyzők írják alá. A képviselő-testületek döntéseiket külön hozzák meg, és azt rendelet és határozat nyilvántartásuk szerint számozzák.

Önszerveződő közösségek

A Képviselő-testület kiemelt figyelmet fordít a lakosság önszerveződő közösségeinek véleményére, javaslataira és közreműködésére az önkormányzati döntések előkészítésében és végrehajtásuk ellenőrzésében. A Képviselő-testület Hévíz város fejlesztése, a város funkcióinak magasabb szintű ellátása, a lakosság véleményének megismerése, továbbá közéleti szerepének növelése érdekében együttműködik a lakosság önszerveződő közösségeivel.

A kapcsolattartás és az együttműködés konkrét formáit az önszerveződő közösséggel kötött együttműködési megállapodásban kell meghatározni.

A Képviselő-testület ülésére tanácskozási joggal meg kell hívni a szervezet működését, tevékenységét érintő, az együttműködési megállapodásban meghatározott napirend esetében azoknak a lakossági önszerveződő közösségeknek a képviselőjét, akikkel a Képviselő-testület együttműködési megállapodást kötött.

Az együttműködés céljainak teljesülése érdekében az önkormányzat tisztségviselői meghívásuk esetén részt vesznek a lakossági önszerveződő közösségek, az érdekvédelmi, szakmai szervezetek, a civil szervezetek fontosabb rendezvényein. A városban működő civil szervezetek, pártok vezetőit a polgármester meghívja az önkormányzat fontosabb rendezvényeire. A felek, két és többoldalú megbeszéléseket, közös rendezvényeket szervezhetnek.

A Képviselő-testület a költségvetésének függvényében, a rendelkezésére álló szellemi és anyagi eszközökkel támogatja az önszerveződő közösségek működését, amelyeknek céljai és tevékenysége az önkormányzati célok és feladatok megvalósulását elősegíti.

VI. Záró gondolatok:

Szakedolgozatom zárása képen áttekintem dolgozatban felsorolt illetve kifejtett önkormányzati törvényeket illet az ezzel kapcsolatos tudnivalókat.

Az 1990. évi LXV tv. Magyarországi helyi önkormányzatairól című részben kitértem minden egyes hatáskör, feladatkör, gazdálkodás, felügyelet pontok részletes ismertetésre illetve a problémák és megoldások magyarázatára.

Az új önkormányzati 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól részben bemutattam az ezzel kapcsolatos fontos feladatokat. A helyi önkormányzat szerveket és egyben működésüket is.

Dolgozatom végére pedig gyakorlati helyem Hévíz Város Önkormányzatának működésére tértem ki. Ezen belül pedig részletesen taglaltam a megadott intézmények működését.

Bízom benne, hogy dolgozatommal sikerül betekintést nyújtanom e törvények ismeretébe.

Irodalom, és forrásjegyzék

-Gajdushek György A változások az Önkormányzati Rendszerben

-Béres Dániel: Függetlenség és önkormányzat: az új törvény margójára

-Hévízi Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, *Oeli Renáta* büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 20 *16.05.30*

Oeli Renáta

hallgató aláírása

7. sz. melléklet: szakdolgozat összefoglalása

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

ÖSSZEFOGLALÁS (benyújtandó két példányban)

Az önkormányzati rendszer átalakulása
Magyarországon

szakdolgozat címe

Deli Renátó

Hallgató neve

tagozat/csoport/szak/szakirány

Szakdolgozatomban áttekintem az önkormányzati törvényeket illet az ezzel kapcsolatos tudnivalókat.

Az 1990. évi LXV tv. Magyarországi helyi önkormányzatairól című részben kitértem minden egyes hatáskör, feladatkör, gazdálkodás, felügyelet pontok részletes ismertetésre illetve a problémák és megoldások magyarázatára.

Az új önkormányzati 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól részben bemutattam az ezzel kapcsolatos fontos feladatokat. A helyi önkormányzat szerveket és egyben működésüket is.

Dolgozatom végére pedig gyakorlati helyem Hévíz Város Önkormányzatának működésére tértem ki. Ezen belül pedig részletesen taglaltam a megadott intézmények működését.

Bízom benne, hogy dolgozatommal sikerül betekintést nyújtanom e törvények ismeretébe.